

Posudek

Jan Synek: *Náboženský život v československých věznicích v období komunistického režimu.* Rigorózní práce, strojopis. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin. Praha 2011, 194 s.

Jan Synek si za téma své práce vybral náboženské poměry v československých věznicích v období komunismu. Jde o téma mimořádně náročné, které jako celek nebylo doposud přehledně zpracováno. Synek se na základě pečlivého studia archivních materiálů z Archivu bezpečnostních složek a Archívu Sboru nápravné výchovy, jakož i výpovědí pamětníků pokusil tuto mezeru zaplnit.

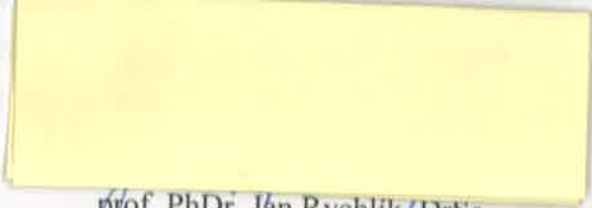
Po úvodu, ve kterém Synek hodnotí dosavadní literaturu, se autor nejprve věnuje československému vězeňství po únoru. V další kapitole se zabývá persekucemi jednotlivých církví v Československu a v návaznosti na to náboženským životem ve vězeních v době Rakousko-Uherska, první republiky, protektorátu, třetí republiky, poúnorovém období, období normalizace a období po roce 1989. Ve všech politických a státních systémech, které existovaly na našem území před rokem 1948 byla duchovní služba ve věznicích samozřejmostí, přičemž vězeňská správa byla povinna dbát na to, aby byly dostatečně postaráno o duchovní potřeby trestanců různých vyznání, a současně i vývoji duchovní služby. Také bezprostředně po únorovém převratu duchovní služba ve věznicích pokračovala bez větších změn, avšak již záhy došlo k jejímu omezování, protože marxisticko-leninský režim považoval jakékoliv náboženství za nepřátelskou ideologii. V roce 1950 v souvislosti se schválením nového trestního zákona došlo k úplné likvidaci duchovní služby. Vězňům byla znemožněna návštěva bohoslužeb a jakýkoliv náboženský život byl zakázán. Na tom se nic nezměnilo až do roku 1989.

Synek se dále zabývá příslušníky různých náboženských skupin persekovaných komunistickým režimem, přičemž si samozřejmě především všímá uvězněných duchovních různých vyznání, příslušníků různých řeholí a také členů dvou sekt – adventistů sedmého dne a Svědků Jehovových. Na základě vzpomínek vězněných i jejich výpovědí se pak pokouší rekonstruovat náboženský život ve věznicích, především způsobem sloužení tajných mší, eucharistie, zpovědi, tajného svěcení kněží. Všímá si také vztahů mezi duchovními různých církví, vztahům uvězněných kněží k politickým vězňům - ateistům a také ke kriminálním zločincům. Synek se nevyhýbá ani problému agenturní sítě mezi vězni, ve které působili i někteří kněží a řeholníci. Autor jinak konstatuje, že naprostá většina kněží všech vyznání i

řeholníků i příslušníků obou sekt se nenechala zlomit a vycházela z bran vězení naopak duchovně zocelena a posílena. Kněží dokázali dokonce ve vězení získat někdy ke konverzi i politické vězně-ateisty a někdy dokonce i těžké kriminální zločince.

Práce je napsána s hlubokou znalostí věci. Znalost odborné literatury a publikovaných pramenů je na vysoké úrovni, dostupné archivní materiály byly využity v maximální možné míře. Práci proto jednoznačně **doporučuji** k obhajobě

V Praze, 19. března 2012

prof. PhDr. Jan Rychlík / DrSc.